

Zaak C-383/19**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

15 mei 2019

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 februari 2019

Verzoekende partij:

Powiat Ostrowski

Verwerende partij:

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, gevestigd te Warschau

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

In wezen zijn partijen in geschil over de vraag of er in de periode van 7 februari 2018 tot en met 22 april 2018 sprake was van een verplichting tot het afsluiten van een verzekering voor een voertuig van het merk Renault Clio 1.5 DCI dat krachtens een eerdere rechterlijke beslissing eigendom was geworden van verzoeker, die een lokale overheid is. Deze kwestie houdt verband met het feit dat het voertuig zich in deze periode op een bewaakt parkeerterrein bevond, dat het zich bevond in een schroetrijpe toestand en niet in gebruik kon worden genomen en dat er zich derhalve geen schade had kunnen voordoen in verband met de deelneming aan het verkeer van dit voertuig.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het prejudiciële verzoek

Krachtens artikel 267 VWEU wenst de verwijzende rechter in beginsel te vernemen of artikel 3 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke

aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid (PB 2009, L 263, blz. 11, hierna ook: „richtlijn 2009/103”) de eigenaar van het voertuig verplicht tot het afsluiten van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering met betrekking tot de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen, ook wanneer het betrokken voertuig niet geschikt is voor de weg, het zich bevindt op een privéterrein dat is ingericht als bewaakt parkeerterrein buiten de openbare weg en het als gevolg van een beslissing van de voertuigeigenaar bestemd is voor vernietiging.

Prejudiciële vragen

Moet artikel 3 van [richtlijn 2009/103] aldus worden uitgelegd dat de verplichting tot het afsluiten van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering in verband met de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen ook geldt in situaties waarin een lokale overheid – de powiat (district) – op grond van een rechterlijke beslissing het eigendomsrecht heeft verworven van een voertuig dat niet geschikt is voor de weg, dat zich bevindt op een privéterrein dat is ingericht als bewaakt parkeerterrein buiten de openbare weg en dat als gevolg van een beslissing van de eigenaar ervan bestemd is voor vernietiging?

Of moet het aldus worden uitgelegd dat de lokale overheid die de eigenaar van het voertuig is, in dergelijke omstandigheden niet verplicht is om een verzekering af te sluiten, onverminderd de aansprakelijkheid jegens derden van de Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid (PB 2009, L 263, blz. 11) – artikel 1, punt 1, artikel 3 en artikel 5, leden 1 en 2.

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

1) Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (wet op de verplichte verzekering, het verzekeringsgarantiefonds en het Poolse bureau voor motorrijtuigenverzekeraars van 22 mei 2003 (Dz. U. 2018, volgnr. 473; hierna: „wet op de verplichte verzekering”) – artikel 2, lid 1, punt 14a, artikel 10, lid 2, artikel 23, lid 1, artikel 27, lid 6, artikel 29, lid 1, artikel 28, leden 2 en 3, artikel 31, leden 1, 3 en 4, artikel 33 en artikel 34, leden 1 en 2.

2) Ustawa - Prawo o ruchu drogowym (wet op het wegverkeer) van 20 juni 1997 (Dz. U. 2018, volgnr. 1990; hierna: „wegenverkeerswet”) – artikel 2, lid 1, en artikel 130a.

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

Bij beslissing van 16 januari 2018 heeft de Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (rechter in eerste aanleg Ostrów Wielkopolski, Polen; hierna: „Sąd Rejonowy”) een Renault Clio 1.5 DCI verbeurd verklaard ten gunste van de lokale overheid, de Powiat Ostrowski (district Ostrowski).

Deze uitspraak is definitief geworden op 7 februari 2018.

De Powiat Ostrowski heeft op 6 februari 2018 om betekening van de beslissing, vaststelling van de geldigheid ervan en toevoeging van de tenuitvoerleggingsclausule verzocht.

De beslissing is op 20 april 2018 betekend aan de Powiat Ostrowski.

De hierboven genoemde Renault bevond zich in schrootrijpe toestand, zodanig dat de eigenaar het voertuig voor vernietiging heeft bestemd en het heeft laten uitschrijven.

In de periode van 1 januari 2018 tot en met 22 april 2018 was dit voertuig niet verzekerd tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van voertuigen aanleiding kan geven.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

Verzoeker, de Powiat Ostrowski, verzoekt om vaststelling dat hij in de periode van 7 februari 2018 tot en met 22 april 2018 niet verplicht was om een verzekering af te sluiten voor de Renault Clio 1.5 DCI, waarvan hij eigenaar was geworden op basis van de beslissing van de Sąd Rejonowy van 16 januari 2018. De definitieve beslissing met de daaraan toegevoegde tenuitvoerleggingsclausule zijn op 20 april 2018 aan verzoeker betekend. Naar aanleiding daarvan heeft hij met ingang van 23 april 2018 een verzekeringsovereenkomst voor het voertuig gesloten. Verzoeker betoogt dat het voertuig in de periode waarin hij daarvan eigenaar was, niet hoefde te worden verzekerd tegen wettelijke aansprakelijkheid omdat het zich op een bewaakt parkeerterrein bevond, het bestemd was om te worden verschroot en niet in gebruik kon worden genomen en het derhalve geen schade in het wegverkeer had kunnen veroorzaken. In het licht van het bovenstaande is verzoeker van mening dat de verzekeringsverplichting met betrekking tot het genoemde voertuig zonder voorwerp is.

Verweerder, de Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (verzekeringsgarantiefonds), gevestigd te Warschau, verzoekt om afwijzing van

de vordering en verwijzing van verzoeker in de proceskosten. Volgens verweerder is de technische staat van het voertuig niet relevant voor de nakoming van de verplichting om een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor houders van motorrijtuigen af te sluiten.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 1 Volgens artikel 130a, lid 10, e.v. van de wegenverkeerswet van 20 juni 1997 verzoekt de starosta (districtshoofd) de rechter om het voertuig verbeurd te verklaren ten gunste van het district. De procedure met betrekking tot dit verzoek verloopt voor de rechter, die vaststelt of is voldaan aan alle voorwaarden voor verbeurdverklaring, met name of de verwijdering van het voertuig redelijk was, of de vereiste zorgvuldigheid aan de dag is gelegd bij de zoektocht naar de rechthebbende en of de beslissing tot verbeurdverklaring niet in strijd is met hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt.
- 2 Bij zijn beslissing betreffende de verbeurdverklaring van goederen (een voertuig) onderzoekt de rechter de hierboven genoemde elementen van de zaak en geeft hij een beslissing van constitutieve aard. Zodra de beslissing van de rechter definitief is geworden, wordt het district eigenaar van het voertuig en is het districtshoofd verplicht de beslissing ten uitvoer te leggen. De tenuitvoerlegging geschiedt volgens de procedure en de regels van de ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (wet betreffende administratieve tenuitvoerleggingsprocedures) van 17 juni 1966, rekening houdend met de bepalingen van de wegenverkeerswet.
- 3 Totdat de beslissing tot verbeurdverklaring van het voertuig is gegeven, bevond het voertuig zich op een bewaakt parkeerterrein, wat ook nu nog het geval is.
- 4 Met het oog op de tenuitvoerlegging van de beslissing tot verbeurdverklaring moet de rechter worden verzocht de beslissing te laten betekenen en vast te stellen dat deze definitief is. Bovendien moet er een vergoeding van 6 Poolse zloty (PLN) worden betaald (artikel 77, lid 1, punt 2, van de ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (wet betreffende de gerechtskosten in burgerlijke zaken) van 28 juli 2005 (Dz. U. 2018, volgnr. 300). Daardoor worden de procedure en de tenuitvoerlegging van de beslissing door het districtshoofd verlengd.
- 5 Voertuigen waarvoor een beslissing tot verbeurdverklaring is gegeven, worden onderworpen aan een technische beoordeling door een autodeskundige, die in bijzonder veel gevallen vaststelt dat het voertuig onbruikbaar is en zich bevond in een schroetrijpe toestand.
- 6 Een voertuig dat ongeschikt voor gebruik is verklaard, wordt door middel van een overdrachtsprotocol voor vernietiging overgedragen aan een ontmantelingscentrum, dat een certificaat van ontmanteling voor het voertuig afgeeft. Dit certificaat vormt de basis voor de uitschrijving ervan.

- 7 In de behandelde zaak is de Renault Clio 1.5 DCI het voorwerp van een definitieve beslissing van de Sąd Rejonowy van 16 januari 2018 en is de eigendom van deze personenwagen overgegaan op de Powiat Ostrowski (de lokale overheidsinstelling), aangezien hij rijp was om te worden verschroot, niet geschikt was voor gebruik en niet deelnam aan het verkeer. Hij bevond zich permanent op een bewaakt parkeerterrein.
- 8 De twijfels van de verwijzende rechter hebben betrekking op de mogelijkheid om de verplichting tot het afsluiten van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor motorrijtuigen uit te sluiten in een situatie waarin een stilstaand voertuig op basis van een definitieve rechterlijke beslissing is verworven door een lokale overheid, het district, dit voertuig niet geschikt is voor de weg, het zich bevindt op een privéterrein, te weten een bewaakt parkeerterrein buiten de openbare weg, en het als gevolg van de beslissing van de eigenaar ervan bestemd is voor vernietiging.
- 9 In zijn arrest van 15 november 2018, BTA Baltic Insurance Company (C-648/17, EU:C:2018:917), heeft het Hof geoordeeld dat het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” niet beperkt blijft tot situaties in het wegverkeer, dat wil zeggen deelneming aan het verkeer op de openbare weg, maar dat onder dit begrip elk gebruik van een voertuig valt dat overeenstemt met de gebruikelijke functie van dit voertuig. Daarbij heeft het benadrukt dat dit begrip ieder gebruik van een voertuig in overeenstemming met de gebruikelijke functie ervan, namelijk als vervoermiddel, omvat. In zijn arrest van 28 november 2017, Rodrigues de Andrade (C-514/16, EU:C:2017:908), heeft het Hof geoordeeld dat dit begrip ieder gebruik van een voertuig als vervoermiddel omvat.
- 10 In zijn meest recente arrest van 4 september 2018, Juliana (C-80/17, EU:C:2018:661), heeft het Hof de hierboven vermelde opvatting van het begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” gehandhaafd, maar heeft het erop gewezen dat een voertuig dat is ingeschreven en dus niet volgens de regels uit het verkeer is gehaald en dat geschikt is voor de weg, onder het begrip voertuig in de zin van artikel 1 van de richtlijn valt.
- 11 De onderzochte zaak heeft evenwel betrekking op een andere kwestie, namelijk de verplichting van een lokale overheid (district) om een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten voor schade waartoe de deelneming aan het verkeer van voertuigen aanleiding kan geven in een situatie waarin het betrokken voertuig niet geschikt is voor de weg. Dit verschilt dus van de situatie van de feiten die ten grondslag liggen aan het arrest in zaak C-80/17.
- 12 Het district is eigenaar van het voertuig geworden op basis van een rechterlijke uitspraak en was op het moment van verwerving van deze eigendom niet gedekt door een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor houders van motorrijtuigen. Het voertuig bevond zich op een bewaakt parkeerterrein en was technisch niet rijvaardig, zodat de eigenaar niet in staat was om ermee te rijden.

Volgens de wensen van de eigenaar is het voertuig overgedragen om te worden vernietigd, wat ook daadwerkelijk is gebeurd.

- 13 In het licht van het standpunt dat door het Hof is ingenomen in zaak C-80/17 zijn bij de verwijzende rechter twijfels gerezen over de vraag of de rijvaardigheid van een voertuig en de bruikbaarheid ervan als vervoermiddel een noodzakelijk deel uitmaken van het begrip voertuig in de zin van artikel 1 van de richtlijn, dan wel of het voertuig, doordat het niet als vervoermiddel kon worden gebruikt omdat het zich in een schroetrijepe toestand bevond, de kenmerken van een „voertuig” ontbeert, zodanig dat er geen sprake is van een verplichting een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor schade in verband met de deelneming aan het wegverkeer af te sluiten (artikel 3 van de richtlijn). Bovendien - en dit is van wezenlijk belang - is het mogelijk dat een voertuig reeds op het moment van de definitieve beslissing erover, dat wil zeggen wanneer de eigendom van het betreffende voertuig wordt verworven, zijn functie als vervoermiddel niet meer kan vervullen en niet op de weg kan worden gebruikt aangezien het, gelet op de als schroot gespecificeerde technische staat ervan, bedoeld is voor vernietiging.
- 14 Het antwoord op de gestelde vraag is des te meer van belang omdat artikel 23, lid 1, van de wet op de verplichte verzekering elke houder van een motorvoertuig verplicht tot het afsluiten van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor houders van motorrijtuigen voor schade die wordt veroorzaakt door de deelneming aan het verkeer van zijn voertuig, ongeacht of dit geschikt is voor gebruik en of het bestemd is voor vernietiging als gevolg van een technische staat die het gebruik ervan als vervoermiddel onmogelijk maakt. Deze situatie doet zich tevens voor in het geval van overgang of overdracht van de eigendom van een ingeschreven motorvoertuig waarvoor de houder ervan, in strijd met zijn verplichting, geen wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor houders van motorrijtuigen heeft afgesloten. Ook in dat geval is de persoon op wie de eigendom is overgegaan of overgedragen, verplicht een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor houders van motorvoertuigen af te sluiten, ongeacht of het voertuig geschikt is voor gebruik als vervoermiddel en in weerwil van zijn voornemen om het voertuig voor vernietiging te bestemmen (artikel 31, lid 3, van de wet op de verplichte verzekering).
- 15 Gelet op het arrest van het Hof in zaak C-80/17 lijkt het erop dat er in de hierboven uiteengezette omstandigheden geen sprake is van een verplichting tot het afsluiten van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor schade die wordt veroorzaakt door de deelneming aan het verkeer van dat voertuig.
- 16 Een dergelijke verplichting ontstaat wanneer een eigenaar van een voertuig het in het verkeer brengt of het in een staat brengt die gepaard gaat met een risico als gevolg van het autoverkeer en wanneer het voertuig in staat is te rijden en zijn functie als vervoermiddel te vervullen. In het onderhavige geval was de lokale overheid echter reeds ten tijde van de verwerving van de eigendom van het voertuig niet voornemens het in het verkeer te brengen. Totdat het voor vernietiging is bestemd, bevond het voertuig zich op een bewaakt parkeerterrein

en bovendien was het al op het moment van verwerving van de eigendom niet geschikt voor de weg, een situatie die niet meer is veranderd totdat het voertuig is vernietigd.

- 17 De hierboven uiteengezette twijfels, welke verband houden met de uitlegging van de genoemde Unierechtelijke bepalingen en de geldende nationale praktijk tot toepassing daarvan, zijn de reden waarom het Hof wordt verzocht om een prejudiciële beslissing met betrekking tot de hierboven weergegeven vraag.
- 18 Derhalve heeft de verwijzende rechter beslist het Hof krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing en de behandeling van de zaak krachtens artikel 177, lid 1, punt 31, van de kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) te schorsen.

WERKDOCUMENT